

אהל מועד: כ כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה עלהפגד אשר יזה עליה תכבם במקום קדש: וכלייהרש אשר תבשלבו ישבר ואםיבכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים: כב פלזכר בפהנים יאכל אתה

משכן ומנא: כ כל די יקרב בבשרה יתקדש ודי מדמה על פבוש די די עליה תתקור באחר קדוש: כא ומן דחסף די תתבשל פה יתבר ואם פמנא דנחשא תתבשל ויתמרק וישתטף במאי: כב כל דכורא בכהניא יבול יתה קדש קודשין

לקט בדור

רש"י

חולק כבשר (ג"א): בא והגם שנת"ל מרבינן מפסוק זה בעלי מומין, אין קפידא, שהרי ממילא נשמע שלא רק כהן אחד יאכלנו, וכאן. אי אפשר לומר פ"י יאכל אותו על החלוקה כמו שאמרנו פ"י חביב יאכלנה, שהכחוש טותן טעם קודש קדשים הוא ובהכרח שזו טעם לאכילה ולא לחלוקה (ג"א): (גב) מדאמר חביב יתירה, "בבשרה" ש"מ שזלע מבשרה (אבל ממש בעגיעה בלא בליעה אינו יקדש), ומדאמר אשר יגע ש"מ דוקא מקום מגעו כלומר חלק שזלע, ואם יכול להחכה נשאר השאר חולין (ת"כ), ומה שאמר דבר "אוכל" פשוט הוא, שאם הוא בגד או דבר אחר דינו מפורש לבדו ואשר יזה מדמה על הבגד וגו': (ג) כגון תבשל בשר חטאת ושלמים נשחט, המעלה נשחט היום שזמן אכילתו כל הלילה ושלמים נשחט אחרון שזמן אכילתו עד הלילה א"כ תעובד זה אינו נאכל רק עד הלילה כחומר שלמים, ואינו נאכל רק לכרי כהונה ונתון העורה כחומר העטות: (ד) מיקן בזה שחביב "ואשר" פירושו כאן "אם" לשון ספק (אבל ואשר השני שצפוק נשאר כפירושו הרגיל) שהרי אין מוקן על הבגד אלא אם הוזה נטעות שלא במכוון, וכמו שחביב "אם" נמצא לפעמים שפירושו "אשר" כידוע, כמו כן להיפך, גם מיקן רש"י ועשה מן חביב זה "הוזה", ודבר זה מפורש היעב דביצור הקמון: (ה) רק מקום הדם ולא כל הבגד טעון כבוס, ודיוקו מב' דברים, ראשית מה שחור ואמר אשר יזה עליה הוא מיותר, והשנית שאמר "עליה" לשון נקבה ובגד לשון זכר הוא, ודאי שמכר חביב "חמיכה" ושאמר כבם, וכאילו אמר ואם יזה מדמה על הבגד חמיכה אשר יזה עליה תכבם וגו' (ג"א): (ו) הר הבית נקרא מקום טהור, אבל מקום קדש הוא העורה דכתיב בצפוק הקודש במקום קדש תאכל בנזר אהל מועד (רא"ם): (ז) שורש חביב זה וזו, ונוסף בו ה"י"י שהוא לשון עתיד, והדגש שב"י"י היא תמורת ו"ן החסר, ואם הוא פועל יוצא ומדבר ב' נושאים אומר יזה בפת"ח שפירושו אדם או מי שהוא יזה את הדם, אבל בנקודת יזה בחי"ר"ק אין כאן ב' נושאים, והוא כמו הוזה ממשקל תפעל, כאילו הדם היזה את עצמו (ע"ס ווער"ט געשפרייט), וכן הוא ממש בחביב יזה ששורשו קנה: (ח) פ"י לזה אמרה מורה שצברנו קודש בזה זמן איסורו כדי לצטל הנליטה שבחובו, שאם לא יעשה כן הרי עבר על לאו שיתק לעשה, שהמורה אמרה לא תחירו ממנו ואם עבר והחיר זה לטורפו, ורעון רש"י בזה לתרן מה שנתנה מכל איסורין שבמורה שדי במה שאסורו הכתוב ואין צריך לשבר, וכן כלי מתכות שאמר ומרק ושטף דוקא קודש ומן איסורו, אבל אח"כ הגם שמועיל ההגעלה לשבר את הכלי, אבל כבר עשה איסור במה שהחירו: (ט) ומה שאמרה מורה דוקא בחטאת, לומר שאפילו חטאת שלא נשמה בדופן הכלי חסר רק יום אחד אינו יואל ממנו, וכ"ש שלמים שנשמה שני ימים וליה אחד (כ"י): (ס) פ"י הוא ענין כיבוש ויקוי, מריקה בחמין הגעלה, ושטיפה בלזן (דעת חכמים בגמ'): (סא)

קדש קדשים הוא: כג וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף: פ ז * וזאת תורת האשם קדש קדשים הוא: ב במקום אשר ישחטו את העלה ישחטו את האשם ואת דמו יזרק על המזבח סביב: ג ואת פלחלבו יקריב מפניו את האליה ואת החלב המכסה את הקרב: ד ואת שתי הבליית ואת החלב אשר עליהן

הוא: כג וכל חטאת די יתעל מדמה למשכן ומנא לקפרא בקודשא לא תאכל בגנרא תתוקר: א וזא אורייתא דאשמא קדש קודשין הוא: ב באתרא די יכסון ית עלתא יכסון ית אשמא וית דמה יזרק על מדמתא סחור סחור: ג וית כל תרבה יפרש מנה ית אלייתא וית תרבה דחפי ית גוא: ד וית פרסין קלון וית תרבה די עליהן די על גספאי

רש"י

לקט בדור

האומר למעלה (י"ט) לא להוליח* שאר הכהנים, אלא להוליח את שאינו ראוי לחטוי"ם: (כג) וכל חטאת אשר יבא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף: (פ) קדש קדשים הוא. הוא קרב ואין חמורתו קריבה" (י"ח - חמורה י"ח): (ג) (ישחטו. ריבב לנו שחיתות הרבה, לפי שמזינו אשם בצבור נאמר ישחטו רבים, וחלואו בעולה, להביא עולה לצבור לצפון (ח"ס): (ג) ואת כל חלבו וגו'. עד כאן לא נחפרשו אימורין באשם לכך הולך לפרשם כאן, אבל חטאת כבר נחפרשו* זה בפרשה ויקרא: את האליה. לפי שאשם אינו בא אלא חיל או כבש"י, שיטו נוסחאות: סטור. - נחשו - נחשו.

כן הוא הגירסא בפסחים דופיו צו"ד ולא צו"ן, וא"כ פירושו שאין יואל מידי פיסולו מלשון שמן ודופי, אבל צב"י ע"ז ל"ד. כתוב דופיו צו"ן: (סב) והגם שכבר אמר רש"י וזאת למעלה, אפשר שהכוונה כדי שלא יקשה לך למה לא נדון אותה בפרט וכלל שריבה הכל, ולא דוקא הממטא אומה אלא כל זכר, לזה אמר הא למדת פ"י מדכתבה כאן רסוק מן הממטא אותה, ודבר רסוק אינו נידון בפרט וכלל (מ"ל): (סג) אבל חטאות שדיים להכניס דמם כגון פר כהן המשיה על זה אין צריך פסוק זה שפורש שהדיא נמקומן שצריך שריפה מחוץ למזבח (רש"י בפ' כל שעה), ואמר "הכניס", שאפילו לא זרק בפנים רק נכנס עם הדם כבר נפסל הקרבן, והכריע רש"י כן הגם שפלוגמא הוא, לפי פשוט הכתוב שאמר אשר "יובא" ולא אמר אשר "הוזה" (רא"ם), ולפ"י שהכתוב מיייר בחטאת חילונה, מה שאמר הכתוב לכפר בקדש אין הפ"י שחטאת מכפר, שהלא ארדיבה נפסל בקר, אלא הפ"י שעמו של כהן זה וצברנו בהנכסו כדי לכפר בקודש אעפ"י פסול (רמב"ן): (סד) כי מה שמרבינן חטאת שנכנסה בעשות לא חביב "כל" אלא ממה יחור הכתוב בכלל וכי"ל בלזות הקודש: (א) כן הוא בת"כ, ופירושו שאומרו קדש קדשים הוא כך לומר, בשלמא לקמן בצפוק ו' אמר ב' דברים, שאינו נאכל רק לזכרי בהוזה, ורק בעורה, ועל זה אמר העטם כי קודש קדשים הוא, משא"כ כאן, ובפרט ב' פעמים למה, אלא ודאי בזה למעט שדוקא היא ולא תמורתה, פ"י בשאר קרבנות יחיד (חוץ מחטאת) אם אמר על בהמה חולין שיהיה זה תמורתו של קרבן, שיהיה קודש, לא כן באשם, אלא ירעה עד שיפול זה מוס ויפרה: (ב) המפרשים אמרו שכל מאמר זה טעות הוא ונוסף על יד תלמיד טועה, שלא נמצא אשם לצבור בכל התורה, ואיחא בתמורה י"ד, אשם ביחיד איתא בצבור ליתא, וכן ברפוס הא' ובכתבי יד העתיקים ליתא לכל המאמר, והמהרש"ל מקיימו, ואמר, שטעות סופר יש, שבמקום "לפי שמזינו" צריך להיות "ואף שלא מזינו", ונראין דבריו, שלפי זה יהיה כל מאמר הזה דעת ר' אליעזר בת"כ, שמאמר שנאמר בלשון רבים "ישחטו" (וכל הפרשה נאמרה בלשון יחיד) וגם תלואו בעולה (ולא אמר ישחטו את האשם בלשון) הרי זה בא להביא עולה לצבור ללפון: (ג) ואינו בא מן העוים, לזה סתם ואמר שאינו קריבה, ואינו חולקו לבי פרשיות כמו בשלמים וחטאת (רא"ם):

R. Simon

B17

1

מזן אשם על קרבן

היתר הלא החתיכה של נבילה בחוך הקדירה של היתר שנעיר
 כמינו אנו בשליל, ופקדקשים למה לי שתתן מעט בחתיכה של
 שבקדירה אפי' הם אלק שסובר רב כרבי יהודה שאמר מין
 כן ניגר את הקדירה ככה ועורב הכל אסורת כל החתיכות
 החתיכה של היתר נבילה שאין בה ששים לבשל השעם ואחר
 לחוש, ושוב החתיכה של נבילה עליה ונתנת בה מעט ונעשית
 דוא כעין שביאינו למעלה שיש חתיכה של היתר כולה חוץ
 ושל דג שמא כיון שנחנה מעט בחתיכה שאצלה פי' דבר זה
 הוא כעין שביאינו למעלה שיש חתיכה של היתר כולה חוץ
 לחוש, ושוב החתיכה של נבילה עליה ונתנת בה מעט ונעשית
 החתיכה של היתר נבילה שאין בה ששים לבשל השעם ואחר
 כן ניגר את הקדירה ככה ועורב הכל אסורת כל החתיכות
 שבקדירה אפי' הם אלק שסובר רב כרבי יהודה שאמר מין
 כמינו אנו בשליל, ופקדקשים למה לי שתתן מעט בחתיכה של
 היתר הלא החתיכה של נבילה בחוך הקדירה של היתר שנעיר

החתיכה מותרים אם יש ששים מן האיסור הבלוע ומביא ראה
 מראשית היום ונתתו זה צדו שהוא כיוחא דתרבא דנפול לדיקולא
 דבישרא ובכל התלמוד דיקולא הוא פל והיה שם פל מלא
 החתיכות של בשר רוחא ואומר שם שנשער הוית בכל הבשר
 שבשל ואין אומר שם החתיכה עצמה שנפל החלב עליה נעשית
 נבילה שאין בה כרי לבשלה והאסור שאר החתיכות ואין ראה
 משום כלל שאם נאמר שהחלב כהלב שאמרנו למעלה שאין
 מופטע מחתיכה לחתיכה כיבש אם כן אותה חתיכה שנפל עליה
 החלב אסורה והוא מותרות ואם הוא מופטע מחתיכה לחתיכה
 אם כן בדין הוא שכל החתיכות מפיטות לבשל ועוד הביא
 ראיות לדבריו והיוותיהו לפיכך נראה דאין לעשות מעשה לחקל
 כדבריו כי כל רבותיו הקדמונים חולקין עליו ומקשה ר' יצחק
 על מירושלמי דאמר רב בחולין והו' ק' כל הדינא חתיכה של נבילה
 ושל דג שמא כיון שנחנה מעט בחתיכה שאצלה פי' דבר זה
 הוא כעין שביאינו למעלה שיש חתיכה של היתר כולה חוץ
 לחוש, ושוב החתיכה של נבילה עליה ונתנת בה מעט ונעשית
 החתיכה של היתר נבילה שאין בה ששים לבשל השעם ואחר
 כן ניגר את הקדירה ככה ועורב הכל אסורת כל החתיכות
 שבקדירה אפי' הם אלק שסובר רב כרבי יהודה שאמר מין
 כמינו אנו בשליל, ופקדקשים למה לי שתתן מעט בחתיכה של
 היתר הלא החתיכה של נבילה בחוך הקדירה של היתר שנעיר

מינו ובשר אין בשל החומץ והמלח אפי' באלה נחזור לחוץ

הלבנת סמני ק"מ במ"א איסורי מאכלות

הלבנת סמני ק"מ לת' לב"א

סמני ק"מ לת' לב"א

איסורי מאכלות

שכאיתו למע
 סוף כי ניהו ו
 חלב שנבלע
 כשקדמוסו
 קליה ומסמני
 דין כהן
 שני לשונות
 עובר עליו ו
 שאם לא קר
 כאן אינו עו
 אינו עובר
 א"ר אלעזר
 לקדירה אב
 אשת רב נז
 אפי' לנו רב
 הקדירה שבו
 גדול מאד
 בחיי בעלה
 בולב אם
 לה בחלי פי
 נבינו דף לא
 והתן רבא
 ששונה אינ
 כהל שבשני
 צריך קריע
 בחלבה אב
 שונה נכ
 כל השמע
 ומותר אפי
 לארץ ונה
 ובשלא פי
 לבסוף דנו
 לכתחילה
 מפורש בו
 כוונתו כו
 ויבשלו הו
 שחלכה כ
 קריעה לל
 שבשל סו
 בתי שש כ
 שאע"פ כ
 נשתנה ו
 התלמוד
 ישנו בסד
 מפורש כ
 פי' המשו
 הבשר ו
 במשנה ו
 מקצת ול
 שבשלו
 לשון רב
 מכאן תו
 הלכה כ
 דווקא ו
 לקדירה
 הפירוש
 בשר וא
 מבהמה
 אותה ח"כ

אחר כן (ע"ש במדור) אחר שקבלה אותה התיכה מעם מן ההלב ונאכרה לפי שהיתה כולה ביוכש בדפרישות או כסה (שירוש כסה הרוטב את החתיכה) צריך ששים מהחתיכה (פירש מכל החתיכה) משום דאמרין דחתיכה עצמה נעשית נבלה, ואם יש ששים מן החתיכה השאר מותר אבל אותה חתיכה לעולם אסורה לטפח חלב שנסלה על דופן של כלי מסמקי לן בפרק דם (דף צ"ו) ההפאה או מפעפע בכל הכלי או לא הלכך כשנסלה כנגד הרוטב ויש ברוטב ס' מן הטיפה מותר במה נפסד או מפעפע בכל הכלי הרי נתבטלה ואם אינו מפעפע אם כן לא יאסר אבל אם נפלה נגד הריקן שמא מפעפע בדופן הקדרה עד סמוך לרוטב כל כך שאין ששים מן המסה ונעשה אותו סקצת מן הכלי נבלי וכשיערה הרוטב מן הכלי ילך הרוטב על אותו סקצת כלי ויאמרנו למיכך אם מיד הניחה להצטנן שלא הנביה הריטב כלל מעת שנסלה עד שנצטנן לזמרי מותר או בעוד שהוא רותח וניקב שולי הכלי מתחת כדי שיצא הרוטב דרך אותו נקב ולא ילך דרך אותו מקצת הכלי שהוא אסור (ב) וה"ר אפרים (ע"ן בתוספות פרק גיד הנשה דף ק) היה רוצה לומר דאין חתיכה עצמה נעשית נבלה אלא בכשר וחלב ואין שיטת ההלכה מוכחת כן פריש"י (חילוק)

חתיכה מנחה על גבי חתיכה אחרת שמקצתה חוץ לרוטב דהשתא הויה איתה חתיכה העליונה שנפלה טיפה חלב עליה כולה חוץ לרוטב להכי אסרין דאין הרוטב ושאר החיכות מסייעו לבטל המסה אבל אם היחה אותה חתיכה שנפלה טיפת חלב עליה מקצתה בתוך הרוטב או היה רוטב ושאר החיכות מסייעות לבטל המסה ולהתיר גם איתה החתיכה אפי' מה שיש ממנה חוץ לרוטב (שיע אסור גם כזה כל החתיכה) וכן משמע בפנים וכו' תימא היא נוסה מעמא מאי האך יועיל הרוטב לאוחי מצת שהוץ לרוטב יש לומר דמעמא רבה איכא שהרי אף על גב דקיימא לן דאיסור הנבלע בחתיכת היתר אין מתמשש מחתיכי החתיכה כ"א על ידי רוטב כדמוכח בהויא דטפה חלב וכו' כדפי' רבינו ברוך מכל מקום באותה חתיכה עצמה מתמשש ככולה אפילו בלא רוטב כדמשמע בהויא דטיפת חלב הילכך כשמקצת החתיכה בתוך הרוטב ונפלה טיפה על אוחי מקצת שהוץ לרוטב איתה טיפה מתמשש גם בכל הרוטב ובכל החתיכות שבקדרה שהרי אף על גב דנפלה באיתה מקצת שהוץ לרוטב מכל מקום היא מתמשש בכל אותה חתיכה כדפי' וכיין שמתמשש גם באוחי מקצת שבתוך הרוטב הרי חזרת ומתמששת בכל הקדרה על ידי הרוטב עכ"ל (ב) ומיהו בפוש"י יש להתיר ע"י נקיבת הקדרה דהא אי אפשר שלא ינענע הכלי מעט וינע הרוטב באוחי מקצת כלי שנאמר ולכן טיב דהמתין שלא ינע בכלי עד שיצטנן והעולם נהגו לאסור כשנפל בדופן של כנגד הרוטב ודוקא כשנפל שלא לצד האש אבל לצד האש נהגו להתיר לפי שהאור שורפו ומיבשו מיד (שיע ואז הקדרה נמי שרי) ובכלבד שיקנה מיד ודוקא כשימה בעלמא כגון דבר מועט אבל אם נפל רוב חלב אין לחתי' אפי' כנגד האור אלא אם כן נפל כנגד הרוטב וע"י ס' (שיע ואז הקדרה אסורה אף אם יש ס' בתכשיל נגד הטיפה וערה התכשיל מיד ממנה בצד אחר שלא בצד הטיפה ואם בשלו בקדירה מעט אחרת דינו כמו בפנים הראשון) ומורי הרב יחיאל היה אומר בשם רבי"א שהיה מתיר גם שלא כנגד הרוטב ושלא

דף ק"פ ר"ס ומינן שם טור י"ד סימן צ"ו ורמב"ם שם פט"ו לקדרה י"ב בין עם בשר בין בלי בשר כעין קריעה שתי וערב וטוח' בכותל' ילצלי חותכה שתי וערב ולרב נחמן בלא חתיכה ולר"ת ילצלי או לקדרה בלא בשר חותכה שתי וערב ולקדרה עם בשר חותכה שתי וערב וטוחה בכותל' י"ב

דיני ביטול (ניר הנשה דף צ"ו כל המזינא בנמרא ותוספות) בשר בהלב (ב) כשתחבין כף חולבת בקדרה של בשר או להפך משערין בכל מה שנתחב בקדרה של בשר דלא ידעו כמה דנפיק מיניה אבל מה שלא נכנס ברוטב אין

כנגד האש על ידי ס' בשעת הרחק כגון בערבי שנתות עכ"ל הגה"ה י"ב והנה נהגו העולם שלא לבשל הכהל עם הבשר כלל אפי' ע"י קריעת שתי וערב וטוח' בכותל וצריך עיון על המנהג דלכאורה מותר הוא לכל הפירושי' ע"י קריעת וטוח' ומזהו כמרוסח ששמעתי ממורי רבי יחיאל שיש לסמוך מנהג העול' פריש"י שפי' דלקדרה שהוכר התלמוד נבי כהל בקריעה שתי וערב וטוחה בכותל היינו לקדרה בלא בשר תלכך לפי זה לא מצינו שום היתר עם בשר כשום ענין ונס היה אומר כהאי מעמא נהגו שלא לבשלו בקדרה כלל אפילו בלא בשר לפי שמופו לבשל בשר בקדרה תהי' כמו כהל עם בשר והיה אומר כי בשכבר היו נוהגים להיות להם סדרה מיוחדת לכהל לנדו ומיהו אין לסמוך עכשיו ע"ז שאין רגילין בכהל בני עמה הילכך איכא לסיחש דילמא אתי למטעי לבשל אה"כ בשר באוח' קדר' ומיהו משמ' התי' לחותכו נסבין של בשר אפי' כשהכהל רותח כיון שקרעו שתי וערב וטוח' בכותל' וחזתכין לכתחלה באוחי סבין בשר אחרי' כן וצריך עיון מאי שנא מקדרה בלא בשר שהחמירו שלא לבשל בשר אחריו ושמא מה שהחמירו בקדרה אין זה משום בשר דאחרי' כן אלא נזירה דילמא אתי לבשל בשר עם הכהל כיהד וזה לא שייך גבי סבין וצריך עיון עכ"ל י"ב בפנים מפריש כי לפי ר"ת בעי קריעה שתי וערב לקדרה בלא בשר או ילצלי לכאורה משמע דרי' קריעה נמור' דלא סגי מאותה קריעה שקורעין איהם לשנים כשהולקי' הרביעים של צד האליה לשנים ומיהו לפי לשון החוספות משמע דסגי בהכי שפיר' לרבינו חס דהא דבעי קריעה מועטת גבי קדרה בלא בשר ולגבי ילצלי היינו להוציא את החלב שהוא כנוס בתוך הכהל שיש לי טעם חלב נמור לפי זה היה נראה דהיי סגי באותה קריעה שקורעין הכהל לשנים כשהולקי' הרביעים של צד האליה לשנים דבהויא קריעה יוצא החלב שהוא נעין בין ב' דסנות הכהל אף על פי שלא קרעו אחריו כן כלל לא שתי ולא ערב וכן נראה דבתים' לא הזכיר לא שתי ולא ערב כי אם קריעה מועטת ושמא דיעבד יש לסמוך על זה אבל לכתחלה נכון לעשות כמו שפירש רבינו בפנים (שיע וגם טוחה בכותל לכתחלה ילצלי). (ב) מעשה בא לפני מורי הר"י מסדר' חדש' שבשלו בה מים ותחב לחתיכה כף חולבת בת יומא ולא היה במים כדי לבטל ואחר ימים בשלו בה מים סמם אחרת ותחבו לתוכה כף שנשתמשה לבשר כמו כן בת יומא וכמו כן לא היה במים כדי לבטל והורה שנבלע סממם בשר בהלב והקדרה אסורי' להשתמש בה בשר או חלב אבל לבשל בה דנים מותר ומיהו נראה כיון שהקדרי' חדשה מתחילה לא

5

האיסור, ואם שום מורה יחיר לא עבר על דברי חכמים אבל אין נכון להחיר כולי האינן אייז.
 התיבה של איסור שנתבשל עם האחרות של היתר צריך ס' לבטל החתיכה עם העצמות אשריי
 פגה"ג.

הנהגות

וכתב הרא"ש פגה"ג
 [ס] החתיכה של למי"ד דמב"מ בטיל בס'. ועוד הביא ראייה לדבריו (ס) כי היכי
 נבילה שנתבשלה ואח"כ [ד]טומאה בלועה לא מטמאה טהורה בלועה הי"ג לא אסר איסור
 נפלה (נפלו) בקדירה בלועה [ה] היתר בלועה והכי איתא בפ' בהמה המקשה (ק"ע"ט) כשם
 עצמות שבה מצטרפים שטומאה בלועה כו' אלא מאי אית לך למימר דלמא פליט הקדירה.
 לאיסור לפי שבלעו טעם את החלב לתבשיל. כי נמי פליטה ליה מבטל ליה התבשיל כששום
 [ו] ועוד האריך הראב"ן. (ח) אך אני עיקר קבלתי אכתוב מה שראיתי
 לא יבשל בה חלב ואפי' נתבשלה חתלה אותה חתיכה נבילה בפ"ע בקדירי כשחזרה ונפלה לקדירה
 של היתר אע"ג דמשערין כל הבשר שבה לא סגי בהכי אם לא שיש עוד ששים גם כנגד כל
 העצמות דשוא בשר הנבילה נתמעט כבישולו [ז] ונתנה טעם בעצמות [ח] עכ"ל הרא"ש ד"ל.
 (ט) כי היכי דטומאה כו' [י] לא קאמר משום איסור אלא מעצמו מדמה לטומאה מקבלת מהרי"ב
 ומזה"ש (ב). (פ"ה ד"ו עיי' הפוסק וזכר סוג זו וד"ו ד"ו נפמט):

שמשון. [כ] אך אני עיקר קבלתי אכתוב. הכי נהוג כפסק זה ובטיפה מועט נגד האש שרי אפי' הקדירה

מבוא שערים על הנהגות

[מ] (ד"ל) הנה בפ"ע ח"ל אינו לשון הרא"ש ממש (פ) כוונתו הוא דהתם בפ' בהמה המקשה לא קאי
 אלא שורא"ש סובר כן ואידי בחתיכה אשום איסור למימר דאיסור בלועה לא
 שנתבשלה תחלה בפ"ע לאפוקי גבי חתיכות חיים אמר היתר בלועה אלא הראב"ן סברא דנפשי קאמר
 (ד"ע מייסד מ"ה) שאין הדין כן אלא אף עצמות של ומעצמו הוא מדמה איסור לטומאה למימר דכי היכי
 איסור מצטרפות עם ההיתר לבטל את האיסור וכן דטומאה בלועה לא מטמאה טהרה בלועה כדאיתא כפרק
 איתא ביי"ד (פ"י נ"ט) להדיא בשם אביו הרא"ש ע"ש. בהמה המקשה, הי"ג לא אסר איסור בלועה היתר בלועה
 [ס] עכ"ל אשריי בשם רבינו שמשון. ותמצא ג"כ זה כוונת בעל הגה זו, ואם תשאל ותאמר כיון דהתם לא
 בפ"י המשניות של מסכת תרומה עכ"ל קאי על שום איסור א"כ מודכן למד הראב"ן לדמות איסור
 ומשי"כ ואפי' נתבשלה תחלה אותה חתיכה נבילה לטומאה, הלא איסור מטומאה לא ילפינן. הנה עינד
 בפ"ע בקדירה כו' הי"ג לא מבטיח היכי שנתבשלו החזינה משי"כ דלקמן בה' בשר ורגים סי' נ"ז בתג"ה ד"ה
 כמה חתיכות בחתלה ואח"כ נפלה אחד מהן כו' שאלתי את מהרי"ש כו' חרין קושיא אהרת הדומה לו
 אלא אפי' נתבשלה בפ"ע שלא הי' אצלה שום כמוב טעם ומחתיכה יתישב גם קושיותינו זו:
 בשר וק"ל נ"ל.

[ן] כי היכי דטומאה בלועה כו'. פ"י דקאי במסקנא לשם אמי שבלע שתי טבעות אחד טמא ואחד טהור.
 [ס] ופ"י הגה זו קאי אמה שאמר השערים והכי איתא בפרק בהמה המקשה כשם שטומאה בלועה כו'
 ע"ז כתבו דחלמודא לא מיירי כלל באיסורא והספר לא מביא רא' ממנו אאיסורא אלא אטומאה
 ומעצמו מדמה ראב"ן איסור לטומאה. ומהרא"י פסק לקמן בפ"י פ"ה בהגה ד"ה צריך כ"פ ס'. דסברת
 ראב"ן עיקר דאין איסור בלועה אוסר היתר בלועה ע"ש.

שערי בינה

[נ] ע' דרכי משה סי' צ"ט ריש ס"ק א' שבי' וכן בתנש"ך כ"כ מהרא"י כדברי הרא"ש ולא ציין מקום של הנש"ד היכן
 הוא וכאן נמצא וכאן הוא, ובסוף ס"ק ב' גם כגהה אהת משי"ד סי' מ' כתב דברי א"ז בני' אהרת, דאין עצמות
 איסור מצטרפין לא לאיסור ולא לחיתור, ובאמת הרכה דפוסים העינו גם תהת א"ז כאן אף שכתובת בס"י מ' ולמדנו מו"מ
 שרבין שנהג ד"ה וכתב הרא"ש כו' חותמו ממהרא"י שהסביר לדברי הרא"ש דרי"ק. ועיין לעיל ריש סי' מ' בשערי בינה
 סי' ו' מה שכתבתי שם ריש י' להעיר על הב"ח סי' צ"ט מדוע כתב על הרש"ל שפסק כא"ז כאן. אף שכתבתי שם
 שרבין דרש"ל כן הוא, אולם כאן מפרש הרש"ל תהת ד"ה וכתב הרא"ש כו' וסיים לאפוקי חתיכה חיה שאין הדין כן
 אלא עצמות של איסור מצטרפין עם ההיתר לבטל את האיסור וכן איתא ביי"ד להדיא חזין גילוי דעתו דרש"ל לפסוק
 כהרא"ש והשו"ו ולי העני צע"ג על הב"ח ובפרט כי הישיש פ"ה פסי' מ"ז פסק כן והוסף על הרא"ש ועורר גם לישב"א.
 [נב] ד"ה הני כן אולם שני ד"ו סיימי מהרא"י ו"ל. וד"ב ד"ל הני עכ"ל הרא"ש בשם רבינו שמשון ועלובה העיסה
 שנחתמה מעיר עליה שבי' הרש"ל "שאנו לשון הרא"ש ממש" ומובן שמהרא"י דבר מהך גרונן של הרא"ש
 ושני הניסוח צדק יחיד.

הנהגות

(הנה קטנה שרי אפי הקדירה כ"כ גם מסרי"ל דרשומי דיני צנ"ח אצל דניו יונה כ' שערי ל"א סי' ו' ופי' דהקדירה אסור למחלה. אבל ענין שפול העיפה אפי' לך הרושע של דג האש). (א"ה בלו"ה שלפניו אימא בוס"ל הקדירה ויורה אסור אפי' כשפול העיפה כנגד הרושע ויש ס' אצל מינה של דג האש למא עס"ג) כך יראה לי לפי שהאור שורפו קודם

שיכנס בקדירה ואם רכותי נוהגין ואני אחיהם. ודאי טפת חלב שנפלה לתוך התבשיל נפלה שלא כנגד הרושע של בשר עולה בששים אפי' נפלה על חתיכה קטנה של בשר בתוך י"ן עבדין כדעת מרדכי הקדירה ואין באותה חתיכה ס' לבטל י"ן כיון (ש) שיש מקצת החתיכה שמתחין הקדירה עד ברוטב ויש בין הכל ששים מותר. אבל אם נפלה טיפת חלב על שתצטנן מהרא"י ז"ל. [הנה קטנה עבדין מעמ הקדירה של בשר כן הדין אם נפלה מבחוץ למעלה (י) שלא כנגד

דיני צנ"ח שאם נפלה כנגד הרושע ואלו האש אסור אסור ומה שמוחו מותר ועשה המכיל נמקס אחר שלא כנגד העיפה אצל א"ה שערי ל"א סי' ז' כמז שפול העולם לאסור [אפי' המכיל] ואין להקל וכ"כ שם בסי' י' שאם נפלה על הריקן שלא כנגד האש אסור ואין מוועיל בזה ס' כי אם בערבי שכותות וכ"כ שם בסי' ה' דהכי נהגין כרבינו יחיאל שהי' אומר בשם ריצב"א שהיה מתיר התבשיל בע"ש אף כשנפול שלא כנגד האש ושלא כנגד הרוטב ע"י שהי' בתבשיל נגד הטיפות].

(ט) יש שהיו רוצים לומר דחתיכה שחציה בתוך הרוטב וחציה חוץ לרוטב ונפל טיפת חלב על אותו צד שחוץ לרוטב דודאי הרוטב ושאר חתיכות מסייעין לבטל אותו ולהתיר גם מאותה חתיכה אותו מקצת שבתוך הרוטב. אבל מה שיש ממנה חוץ לרוטב אסור לפי שאין באותו מקצת שחוץ לרוטב ששים מהטפה וצריך להמתין עד שיצטנן וחותרין אותו מקצת שחוץ לרוטב לפי שהוא אסור. ושיבוש הוא בידם דבהדיא פי' בתוס' גבי האי טפת חלב כו' דמירי דוקא כשהחתיכה כולה ביובש כגון שאותו חתיכה כולה מונחת על חתיכה אחרת שבמקצת חוץ לרוטב דהשתא היה אותה חתיכה עליונה שנפלה טפת חלב עליה כולה חוץ לרוטב ולהכי אמרינן דאין הרוטב ושאר חתיכות מסייעין לבטל הטיפה. אבל אם היתה אותה החתיכה שנפלה טפת חלב עליה מקצתה בתוך הרוטב. או היה הרוטב ושאר חתיכות מסייעות לבטל הטיפה ולהתיר גם אותה חתיכה אפילו מה שיש ממנה חוץ לרוטב וכ"כ הוא גופא טעם מאי האין יועיל הרוטב לאותו מקצת שחוץ לרוטב י"ל דטעמא דבה איכא אע"ג דאיסור הנבלע בחתיכות היתר אינו מתפשט מחתיכה לחתיכה כ"א ע"י רוטב כדמוכח שהוא סוגיא דטיפת חלב (ספ"ה ומרדכי) מ"מ באותה חתיכה עצמה מתפשט בכלה אפי' בלא רוטב כדמשמע מההוא דטיפת חלב כו' כדפירש רבינו ברוך סי' נ"א הלך כשמקצת החתיכה בתוך הרוטב ונפלה הטיפה על אותו מקצת שחוץ לרוטב, אותו טפה מתפשט בכלה בלא הרוטב וכל החתיכות שבקדירה, שהרי אע"ג דנפלה באותו מקצת שחוץ לרוטב מ"מ היא מתפשטת בכל אותה החתיכה כדפירש וכיון שמתפשטת גם באותו מקצת שבתוך הרוטב הרי היא חוזרת ומתפשטת גם בכל הקדירה ע"י הרוטב עכ"ל מרדכי פכה"ב תרצ"א והגהת סמ"ק סי' רי"ז.

(י) כתב בסמ"ק סי' רי"ג דו"ל טפת חלב הנפלת על דופני הפלי מספקא לן בפרק דם חטאת

מכונות ועשרת שלמה

י"ן ואם נפל שלא כנגד הרוטב עבדין כדעת מרדכי. והטעם ראיתי מפורש בהגה סמ"ק רי"ג ובמרדכי תרע"ט הובא בשם מורו הר' פרץ דא"א שלא ינעו הכלי מעט ויגיע (וי"ג ויש) הרוטב באותו מקצת כלי שנאסר לכן מהיי"ט כתב הגאון מהרא"י לנהוג כמרדכי שמיניחין הקדירה להצטנן נש"ש פה"י פי' ל"ו ולא כשערי"ט פי' לעומת המכל נזר אפי' לפי שמיניחין ופי' ואם נפלה כנגד הרוטב או בעינין ששים ברוטב ובחתיכות נגד האיסור שנפל ואז הכל מותר אלא שאחר כך אסור להשתמש עוד באותו קדירה כדברי השערים והטעם דכלי חרס מאחר שכלע להדיא אינו יוצא מידי דפיו לעולם ואין לו תקנה.

[ג] כיון שיש מקצת החתיכה ברוטב. כן איתא במסקנא בסמ"ק וכן במרדכי בפכה"ב תרצ"א (ומל נסגומ (ט) וכן רוב הגאונים ס"ל הכי אעפ"י שרש"י פליג וסבר דאין אותה חתיכה מצטרפת לבטל כ"א [נפסא] כולה בתוך הרוטב, אבל מה שמחמיר ר"י לעיל כרש"י גבי לב (פפי' כ"ח פסוק) וימנעו ועמ"ש (י) דאותה חתיכה נ"ג אפי' היתה כולה מכוסה במים מטעם שהלב דבוק בו בזה נהוג כמותרו נ"ל.

הנאסר הנבלע בבשר ופושט לקדירה [טז] וה"ל מין במינו וגם חוששין בכל פעם שכבר חזר חלב הנבלע ופולט לקדירה שבוה ליכא למיקם מטעם דמין במינו הוא ולכן הוא דינא כל פעם אם יש ס' בחלב נגד כל הבשר או החלב מותר ואי לאו החלב אסור וכ"ש הבשר שהרי אין בו לבטל החלב ואע"פ שסילקו בעוד שהחלב מרחיח ולא אמרינן [טז] דאידי דטרוד לפלוט לא בלע מדאסרי להשהות כלי הנעל תוך היורה ולהגעיל כלים הנאסרים בכלי שני עם הנאסר בכלי ראשון אע"פ שהמים צריכין לרתוח כל שעת ההגעלה (ודלא כחשובות הגאונים) ובסמ"ג מוכח שהרי הדבר הנראה לעינים הוא לענין כשנותן ידן בקדירה ורתוח משתנה מראית המים ובשר שמן נמוח בתוכו ונראה שומנו על הרוטב עכ"ל:

מו ודווקא יבש בלח שייך ביה כבוש כמבושל אבל יבש ביבש שאינו בולע ממנו אין שייך חילוק בנגיעה בין לפי שעה לזמן ארוך וסגי להו בהדחה בכל ענין. ולשון הרוקח"ה ואם חפץ להחמיר קולף מקומו. ולשון סמ"ג וטמ"ק ב' דברים

זו זהב

יבשים כגון בשר וגבינה או כשרה ונבלה ושניהם חיים אפילו מלוחים הן אם הם יבשים וצוננים ונוגעים יחד סגי להו בהדחה ואפי' הן מלוחין ולחין רק שלא יהו לחין מחמת מליחה דמליחה כרוחה מיהו אם הן מבושלין או צלויין והן לחין אפי' שלא מחמת מליחה בעי קליפה. וכתב בי"ד וכל דבר שצריך הרחה כגון היתר יבש צונן בקערה של איסור צונן אסור להעלותו לכתחילה דילמא אכיל ליה בלא הדחה וכן כל כה"ג עכ"ל:

לא דין טיפת חלב שנפל ע"ג קדירה:

א טיפת (הגה"ה) חלב שנפלה ע"ג קדירה ורתחת של בשר לחוץ או משאר איסור ע"ג קדירה כתב בסמ"ק ובא"ז פ' כ"ה מספיקא לן בפר"ד דם חטא. בטיפה שנפלה על דופני כלי [א] אי מפעפע בכל הכלי או לתוך הכלי או לא. והילכך אם נפלה הטיפה כנגד הרוטב אפילו שלא כנגד האש ויש ששים כרוטב כנגדה מאחר שנפלה כנגד הרוטב אמרינן שמפעפע מיד תוך הרוטב קודם שמפעפע ברוחב הקדירה או

אינה מפעפע לתוך הרוטב כלל. ולכן מותר התבשיל ממ"נ שאי מפעפע לתוך הרוטב הרי נתבטל הטיפה כס' ואם אינו מפעפע לתוכה מאין תאסר. מ"מ יערה התבשיל מיד ובצד השני שלא כנגד נפילת האיסור ואל יניחו להצטנן כך מאחר שנפל הטיפה כנגד הרוטב דשמא יפעפע יוחר מכאן ואילך ולא קיי"ל כר"י שחושש כל פעם אפילו כשנפלה כנגד הרוטב דילמא אינה מפעפע בכל הקדירה או לתוך הקדירה אלא אוסרה עד ג"ט טיפים רוטב הבלועין בדופני הקדירה ואותה נ"ג וצריך כל פעם ס' בתבשיל לבטל ס' טיפין כדמייתי בשערי דורא [ב] דאיסור הבלוע אין אוסר היתר הבלוע וגם לא נהגין גבי תבשיל כסמ"ג שחושב מה"ט כ"פ כל הקדירה לחתיכה נבילה והרי אין ס' בתבשיל נגדו דהא אף בכלי חרס לא אמרינן ח"ע נ"ג כדאיתא לעיל:

ב זמיהו אם נפל הטיפה בדופן הקדירה שלא כנגד הרוטב ושלא כנגד האש בזה נהגו העולם לאסור התבשיל אפי' אם יש ס' בתבשיל נגד הטיפה דמאחר שנפל נגד הריקן או בוודאי מפעפע רק בדופני הקדירה לבדה וחיישינן שמא עלה אח"כ פעם אחת ותיחת הקדירה ונגע לאותו מקצת דופן הקדירה שנאסרה או שמא יגע בו

זו זהב

[ב] דאיסור הבלוע אין אוסר היתר הבלוע. ע"י בט"ז ס' צ"ח סק"ח ובמשבצות שם: [ג] אפי' חממו רק מים נקיים בקדירה וכו'. ועי' בד"ג שכ' דנגד המים שרי ממ"נ דבהיתר לא חשבינן כל החתיכה כבליעה עצמה, ע"ש, ותמוה הוא דהא מיידי כאן שהקדירה הוא של בשר וא"כ האין הוא היתר וכבר עמד בזה במשבצות ס' צ"ב ס"ק כ"ד וכתב שלא ידע להולמו, ע"ש, ולעני"ד פשוט הוא דמיידי שהקדירה של בשר אינו כן יומו ומ"ש כאן דאם בתוך מע"ל של נפילת החלב בשלו בשר נאסר הבשר מיידי שלא היה בו ס' נגד הטיפה וקמ"ל רק דל"א שנחבטל הטיפה בבלוע שבקדירה כמ"ש ברין הקודם רק שהטיפה עומד בפ"ע בקדירה ולכן כשלא היה ס' בבשר שבישלו אח"כ נאסר הבשר מהטיפה: [ד] אלא לפי שיעור המדומע במים וכו'. לכאורה לא היה צריך לזה דהא הוי ג"ט בנ"ט מתחילה נבלע בקדירה ואח"כ במים ומן המים עוד לקדירה אלא משום ד"ל לקמן בשער ל"ד ד"ג מביא כמה דיעות דס"ל דג"ט בנ"ט לא שייך אלא דוקא בעלו אבל לא בנתבשלו והכא מיידי שנחבטל ועוד איכא נ"מ בטעם זה אם היו המים נקיים חריף כגון בארשט שכ' הט"ז כס"י צ"ו דהוי חריף או בתומך ועי' בחו"ד ריש ס' צ"ה מ"ש בזה והוכיח מזה דין חדש דבשעת בישול לא שייך נ"ט בנ"ט ובפ"ת שם ובס"י צ"ו מביא שבחשו"ב ב"א דחה דבריו אבל ראיתי בסוף ספר דרוש וחידוש בחשובת פירות יבישים שנתבשלו בתנור שגם הגועק"א הטכיס לסברא זו ומי יבא אחריו:

התבשיל עתה בעת העירוי קודם שתצטנן. וז"ל הא"ז אבל אם נפלו בריקן אע"פ שיש צד היתר מ"מ נהגו העולם לאוסרו שהיינו אע"פ שאף בכלי חרס לא אמרי' ח"ע נ"ג כדאי' לעיל מ"מ נהגו העולם לאוסרו ואין להקל. וה"ה [ג] אפי' חממו רק מים נקיים בקדירה ש"ב ונפל עליה ט"ח על הריקן שלא כנגד הרוטב ובתוך מע"ל של נפילת החלב בשלו בה עוד בשר נאסר הבשר דמאחר שנפל באותו מע"ל ה"ל כאלו נפל באותה שעה עצמה של בישול הבשר: [ג] אבל אם נפלה כנגד המים אפי' לא היה במים ס' נגד הטיפה מותר דאי לא עברה הטיפה לתוך הקדירה מתחילה אם כן ג"כ לא תעבורי מכאן ואילך. ואי עברה מכל מקום אין בקדירה מן החלב [ד] אלא לפי שיעור המדומע במים דהא בהיתר לא חשבינן כל החתיכה כבליעה עצמה ונגד הדבר מועט שהוא מסתמא יש ס' בתבשיל של אח"כ ומספיקא לא מחזקינן איסור: ד וכתב עוד בסמ"ק ובא"ז ודוקא שנפל שלא לצד האש אבל לצד האש נהגו להתיר התבשיל בכל ענין שנפל עליו לפי שהאור שורפו ומייבשו מיד ודוק בדבר מועט שהיינו בטיף בעלמא אבל נפל רוב חלב אפי' כנגד האש אין להתיר התבשיל

שפתיה כהן יורה דעה סימן צב הלכות בשר בחלב מורי ורבי

קמב (ד) הוי כשירוי. [ן לומר דלא אמרין שנקרי בין שומל כמין: (כז) ואם לא נספק בוי. צמורומ דקין (מי קפל) על גז הכירה והכי לויחא צמורומ דקין שם (מי קפל) מיהו היינו הפילו זית יוסף (קמב) ד"ה כחז' כחש' שפגעי אלל בשער דוקא כשהיי קולד' צ' והכי לויחא צמורומ דקין שם ושפוט' אס היד קולדת ממנ' נקמוס שנגע בשער הוי כשירוי מכלי ראשון הוא: (ד) דאין עריו אומר רק כדי קליפה. ולכן אפילו ונמטר השער וכנת זית יוסף על זה ונכלה דבשך היה זון דלם

יש בקדשה משגל דשין זיה קליפה אין לרין לקלוף דהקדשה הוי כמו קליפה וכן כנת מהש"ל שם: (ד) הוי (כז) כשירוי והקדירה הנוגת נאסרה אס גמור הוי אסור דהוי זון (ד) חבל אסור דתתאה גבר. היד קולדת בקלות הנוגע בקדירה (מ"ה) מי קפ"ה) דלפטר השער אינו אלא כדי קליפה ולא דמי ללקמן קימן ק"ה טעף והמשגל שצמורה שרי (ד) [זן מ' דאין עריו אומר

ג' שהג"ה דלם הייח הימר ואסור ק"ה טעף זה אלא זה ואחד מהן זון דמי ק"ה טעף אצל אס הקדירה הוי ממה וסוף בקליפה דהכל כיון שגל בקלות כלי ראשון וכל אס הקליפה הוי ממה וסוף מלמעלה הוי כמו עלאה (כד) ע"ה) א"י כיון שבתקירה עומד נקמוס משיב ממלה כמ"ס ברביה שרי"ס ז"א מ"צ (אוח צ') א"י הכל מקלה על הקדשה כמ"ס סוף קימן ז"א (פ"ה) ודואו (פ"ה) ד"ה צמורומה"י: (ד) ודואו שדחתיה דקדירה דהריה. אלל

לא התחיל להרמז לא נאמר מה שבקדשה כלל אף אם אין זו ששים דעייין הוי כלוין ואינו מפעפע למה שבקדשה עב"ל ח"ס שם (כלל ע"ה) ד"ה: (ט) הגשה קימן ל"ח שצמורה זה לנוגס. לאלל דהוא מממיר נווגס זה כזה כמו שיתמטר צמיין ק"ה (פ"ח) ה) ועל זה הקשה על

מיומם הדן שוכריה למה לי שחלב רומח ה"ה) כיון שפגער רומח אסור דקין ק"ה וחס שצמיין ק"ה (פ"ח) ה) ועל זה הקשה על היה זו עד ממה שקרייה אל בשל נמלה דהוי מלג ממלה ואין אסור ז' הוי זון היי לדין יש להקל אס נאמר דהוי נווגס זה כזה אלא שאין להקל כנה שצמורומ הוי יוסף ורמי"א לאלל דמכל מקום נלעני"י (ט) כיון דכנת רמי"א צמיין ק"ה טעף י דאפילו צמליה יש לאסור נקמוס שאין הפגער נווגס זה כזה כל שכן צמס על ידי האש כי הכל על כן יש להממיר גם כן אפילו נבשך זון ומלג רומח נקמוס שאין הפגער מרודע נלעני"י: (כד) ודואו שדחתיה דקדירה דהריה בוי. צמורומ מהמ

כלל ל"ה (ד) ה) ק"ה ע"י וי"ל אס לא התחיל להרמז ונפל על הכימי לא נאמר מה שבקדשה כלל אף אם אין זו ששים דעייין הוי כלוין ואינו מפעפע למה שבקדשה עב"ל ח"ס שם (כלל ע"ה) ד"ה: (ט) הגשה קימן ל"ח שצמורה זה לנוגס. לאלל דהוא מממיר נווגס זה כזה כמו שיתמטר צמיין ק"ה (פ"ח) ה) ועל זה הקשה על

אלל האש וכן יש לפרש לטון המורח מטמא מה. ובעיקר דין זה שכתב רמ"א כלן דעה נכפלה על גז הקדירה דש"ל פרק כל הבשר קימן מ"י מולק על-זה וכתב נ"י דהרמיה עולה עד הכימי מכל מקום הרועע און מלפדף עומה ואס כן אס אין כזו כצנאי ששים נגד האסור שגמל עליה נעטה הכימי נעלה עב"ל וכן מסתבר לע"ד דשאני בקדירה נגד הרועע שהרועע עממו הוי ממידי שם מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

שם מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח אס מה שאין כן כצנאי שגמל בלוחו פעם שפגלה הרמיה עד הכימי ממה צו ופסיקא דלורייתא למומח

באר הגולה
מן שם שמו אלו הלאים
משפחה:

דגול מרבבה
[ן נמנול] פלומר
דלא אביריני שנתקרי
כיון שזוהי גבי פיריזון
ארתא בהרורות הדין
למלויה כזי שלא יהיה
עמיה מה שפסק צמיין
צמיין כפי"ן י' מה
ק"ה טעף ג' עד מדי
ממלה גבר גם נמנול על
לדפילו נפל אלל דוחס על
נפסק הקלות מני
קליפה וכן אפילו נפסק
הקלות בעי קליפה וע"ה
ע"כ דמי ה"ך שם אלל
נכלה לולק דלוקא
שנפסק על גז קדקע
הכירה הוי דקיל טפי
משום דלויחא כפלה דנס
הקדקע מלן האשה
ואינו דוחס למלל
לנמלה. וזוהי קיל קדקע
עמיה ע"ה:

[ן דאין עריו אומר.
ורבי העיוות אסור
כולו. ט"ז סימן צ"ה
סי"ג י"ב:
מא הכ' אסור דתתאה
גברי. אס יש דוחק
דכינוא לא אמרין
התאה גבר. סימן צ"ד
סי"ג כ"ה ש"ן:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

מב טיפה הנפסלת
ע"ה כיומי קדירה.
דוקא. שלא נשברה
הכסי וגם מונחת יפה
על הקדשה. באר הטב:
מגופוסקא דאורייתא
לחופר. והפוי חדש
פסק בהרמ"א:

הצו

פרי

יורה דעה צב בשור בחלב

חדש

ונכמת לפנים פון שזקרה ממונה האכל עולה מהאולם לפיה ומערכת הטיפה לא נהגו איסור והוא מותר לכולי עלמא, ומכל מקום ימנעו עד שיעטפו ע"י ככל הקדירה ומתבטלת בשמים וזמן שכתוב לעיל בסוף כ" ע"ש, ועיין לקמן ויפה תבין, ומיהו נלוא הכי לא מוריין כתיב נהגו העולם אלא כמו שכתב מהבא"י בס"ק (ל"ט) [גא]: [כדן נהגו העולם דאסור בוי, תבין בס"ק ומ"ק סה] דעוהגים להמיר ע"י לעינן כמו שכתוב בסוף ע"י ומצינו בהגמט שערי דורא דדוקא בקדירה יתלה הוא דעוהגים לאסור כשנפל עלה כנגד הרוטוב ומתעטם סוף סימן ל"ה ונאח סה, וכן כתב מהרש"ל [מנומת ועטרת עלמה שם ס"ק י"ג: י"ג ע"ש שכתב באיסור והאיך האריך כלל ל"ה וי"ן ס]

לחיישין שמה עלה אח"כ פעם אחת רחמתי ו [כדן] (י"ז) נהגו העולם (י"ט) לאסור כשנפלה על הדופן וכן עיקר: [כדן ואז הקדירה הוי הקדירה ונעו לחומו מקלח דופן הקדירה שנתפטר שלא כנגד [י"ז] הרובב ודוקא כשנפול באותו צד אסורה בוי, מטום לחיישין שמה לא פעמט עכ"ל, אבל בקדירה מדשה וי"ט כשנפול שמים שאינו כנגד האש אבל אם נפל כנגד (י"ט) האש מותר הכל בשמים, וישאר מעט בעצמי הקדירה נגד הטיפה וכן קדירה ישנה וזמן ויש כשנפול שראש שורפ"ו ומייבשו: (ואו [י"ז] הקדירה נמי (כח) שרי):

וכן אפילו כקדירה ישנה כח יומא ויש כשנפול ודוקא בדיבר מועט כגון טיפה אבל אם נפל הרבה אין להחזיר אפילו אם נפל כנגד האש אלא אם שמים פעמים שמים וזמן פעוה מעט ככל זה כן כנגד הרובב ועל ידי ששמים: הנה [כדן] ואו (י"ט) הקדירה הוי אסורה [י"ט] אפילו י"ט שמים כשנפול נגד

באר היטב למהר"י טויקביץ

ודע דכל זה איירי בקדירה מגולה, אבל אם בעת הפלת הטיפה הייתה מכוסה, ומייבשו, ט"ז ומ"ק כאו: (כח) שרי, וכתבו איסור והיתר האריך ונותר הטמא, לא שאני לן בין נפלה נגד התבשיל לנפלה במקום הריקן, ובכל גונא בששים ויש להחמיר להחמיר לאסור הקדירה, ומ"ק ס"ה: (כט) הקדירה, דחיישין נגד הטיפה ט"ז בממה נפשך, שאם אין הטיפה מפעפעת לפנים אינו אסור, ואם מפעפעת ובכנס לפנים, כיון שהקדירה מכוסה, הבהל עולה מהשוליים לפיה ומערכת הטיפה בכל הקדירה ומתבטלת כששים, ע"ש: (כו) דאסור, פירוש, ולא מותר להחזיר עד שיצטנן, ומ"ק ס"ז: (כז) האש, ר"ל, עוררו עומד אצל האש, אבל לאחר שסילקו אע"פ שהויה רוחה עדיין מכל מקום אינו שורף

חזו"ת דעת ביאורים

ומחלק דלף דכישול מפעפעת ככל הכל ייטו דלמנעל ככל הכל אבל מכל מקום אינו מכליט ממה שלמעלה, ואינו מחלק כלל בין גלי כולו לגלי כ"כ"א ונש"ו ו דלמריין כולעו כן פולטו, הוא ממה מהא דלמריין סוף עבודה וזה דף ע"ו נמי"ן צורה גדולה, כשם שזלעו צניעותו כן פלטו צניעותא, ולדברי המגן אברהם הא הצלעה היה ע"י הצילול ככל הכל ככל מקום, והפליטה אינו רק ע"י צניעות, וגם צניעות גופיה אין הצלעה והפליטה שוין, דלמנעל הן מנגליין אף שלא כנגד, כמו צניעת מלך דהבא, ולהפליט אין מפליטין רק כנגדן, וגם לזיה מהא דנמתיס י"ז ומ"ן ג"ז מרומה, דכ"של זמקלח בלי דלחן לריך מריקה ושיטיפה כל הכלי רק נגד מקום הצניעות, ועל כדקדן לריך לומר דהוא מטעם כולעו כן פולטו, ואין לומר דמרומה שאני דהוי החירף צלע, כמו שכתב הרמ"א ותלמי ומ"ק י"ח, דהא המגן אברהם כתב זה לעינן חמין כשפח דהוא ג"כ החירף צלע, אלא דהוי דלפניוה וצניעה שוין דכולעו כן פולטו, כנמוחר כשפון ק"כ"א, רק דהחילוק הוא בין גלי כולו לגלי כולו, וכמו שכתבו החוספות שם ד"ה ציגל והאשמיטמיה להמגן אברהם דברי החוספות הללו, ולפי זה (אם) [גמ"א] גלי שנבטל צו איסור זמקלחו בשעה שהיה חם כולו לא מהי הגעלה אם מחמו קלח לזרה, ואפילו ככלי ממנוט, דע"י חמין לא למריין דסם זמקלחו חם כולו, ואינו יכול להפליט ממה שלמעלה, כדמורה בסיומן י"ז, ולפי זה אם נפל טפה על היד של גלי זמקלח שאין היד קולחת צו, או ככלי גופיה למעלה מן הרוטוב זמקלח שעדיין לא הוחם עד שהי' קולחת צו, אין איסור כלל, דלא מפעפעת ממקומה כלל, ואין לריך שמים אפילו נגד הטיפה, דלמקום זמן אינו ממפפעת כלל כשהלי רק עד כדי קליפה, קדין חם לתוך זמן כשהטפה חם, והשטפה קרה אינו צלע כלל, וצדמהה סגי, ובאורח חיים סימן מ"א סעיף ה' וזמגן אברהם ס"ק ע"ו שכתב דזמקלח אינו מוסיק, על כדקדן היינו ממה שלמעלה זמקלח קצולו של הכלי, אלא מה שכתב קצולו של הכלי דהוי דמיק, ועיין במרומה דהגן בסיומן קל"ב, דהוא מרח דהאי דינא המנוחר באורח

חזו"ת דעת הירושיים

מקום ימנעו עד שיעטפו, י"ד ואם נפל על יד של גלי כשהי' נגד עורי הכלי והוא כנגד הרוטוב, הוי כנגד הרובב, ואם הי' אלא כנגד הרובב, אם הי' קולחת צו זמקלח הפליטה הוי ככלי כנגד הרובב, ואם אין הי' קולחת צו מותר, ואפילו טופל על גוף הכלי כשהוא הי' קולחת צו זמקלח הפליטה מותר: הא, אפילו רק מדדכנין, מיהו בקדירה מדשה ועירה אח"כ על מקום הטפה, נאסר הכל כשהוא שמים פעמים שמים, דלחן כתיב רק כשפח אחר שמה הלכה דמחמה קרס נפילת הטפה, ומכלל המנוה הוא:

אוצר מפרשים

מקום ימנעו עד שיעטפו, י"ד ואם נפל על יד של גלי כשהי' נגד עורי הכלי והוא כנגד הרובב, הוי כנגד הרובב, ואם הי' אלא כנגד הרובב, אם הי' קולחת צו זמקלח הפליטה הוי ככלי כנגד הרובב, ואם אין הי' קולחת צו מותר, ואפילו טופל על גוף הכלי כשהוא הי' קולחת צו זמקלח הפליטה מותר: הא, אפילו רק מדדכנין, מיהו בקדירה מדשה ועירה אח"כ על מקום הטפה, נאסר הכל כשהוא שמים פעמים שמים, דלחן כתיב רק כשפח אחר שמה הלכה דמחמה קרס נפילת הטפה, ומכלל המנוה הוא:

[י"ז] שם ס"ז דכדתי' דהאי אין דחיש, אינו מוכרח, דיש לומר הש"ך כוונתו לחדש כעין מה שכתב בס"ק (כ"ג) [כדן] בחירוצו בה, שנפל הטפה כשעדיין לא חם התבשיל, או שנפל הטפה ואחר כך נתן בו תבשיל:

(רמב"א)

בשם שר"ת חמדת משה שתמה על הפת"ש מדברי או"ה הנ"ל דדי להגעיל מבפנים. ולדינא לא חשש החזו"א (שם ס"ק ג', ר') לרהיטת שיטת ה"ה שהגדנפא היא עבור מה שגולש לחוץ למרות שביאר כן בדי המג"א, וא"כ לפמ"ש"ב שגם במג"א יש לבאר כרש"י ושכ"כ הגר"ז [וגם המשנ"ב חנ"ב סק"א העתיק רק את שיטת רש"י ודאי שאין לחוש לכך לדינא, ולכן אם ניתן איסור על הכלי מבחוץ (ואין חשש בליעות בשפת הכלי) די בהגעלה מבפנים וא"צ לגרום לגלישת המים. והנ"מ בין החזו"א לאו"ה היא רק דלחזו"א הגעלת הפנים מפליטה את כל הבליעה ולא"ה מהני רק עבור שימוש מבפנים. ובנד"ד כיון שדרך השימוש במיחם הוא רק מבפנים אין נ"מ בזה [ואם במקרה יגע משהו בדופן מבחוץ אחר מעל"ע ממילא הוא נטל"פ]. וכיון שבטיפה שנפלה כנגד הרוטב לא חוששים שפעפעה מעל הרוטב, גם בנד"ד די ליתן מים במיחם בגובה שהיה בזמן הבליעה ולהרחימם. אמנם אם ניתן רוטב בחוץ מעל פני המים [והדבר שכיח כשזיעה נפלטת מקדירה בשרית היישר לעבר המיחם החם] יש להגעיל ע"י גרנפא בכדי להכשיר גם את שפת הכלי (או להגעיל הכלי כולו), ועיין בכדי השולחן צ"כ ס"ו בהג"ה בכיאו"רם סוד"ה ואו (עמ' קפ"ו).

ד. וכל דברינו הם בכלי שנשפך או ניתו עליו מבחוץ, אבל לגבי מצקת כתב המג"א בשם מהר"ל דלא מהני הגעלה ע"י גרנפא דצד החיצון לא נגעל ולכן צריך להכניסו כולו ליורה. וכתב החזו"א (שם סק"ה) דדברי המג"א מורין שד"ו יש לו מקור בגמ' שהרי לא אמרו אלא משום שבלע בניצוצות, והיינו לפי פי המג"א בלשון ה"ה, אבל לפרש"י אין לר"ז מקור בגמ' אבל ראוי להסתפק בזה דיש לומר דהגעלת פנים מהני רק לניצוצות ולא למים קבועים, ולכן יש להצריך הגעלה של יורה בתוך יורה, עכת"ד. והנה כבר הזכרנו לעיל דהגר"ז ביאר במג"א כרש"י וגם המשנ"ב הביא רק את דברי רש"י, ואף על פי כן הביאו את דברי המהר"ל בדין פשוט. ויתכן דס"ל דמדינא דגמ' לא מהני הגעלה מבחוץ, דדמי לכלי שהסיקו מבחוץ שאי אפשר ללבנו מבחוץ כיון דבלע מבפנים (עיין לקמן סימן קס"ב שהארכנו בכיאו"ר ד"ו), וה"נ גם לענין הגעלה כלי שבלע מבחוץ אי אפשר להגעילו מבפנים [וכן כתב להדיא הפמ"ג תנ"א משב"ז סק"ד דכלי שבלע מבפנים אי אפשר להגעילו מבחוץ מטעם זה], ורק לגבי בליעה מתבשיל שגולש או מניצוצות לית"לן בה כשמגעילו מצד פנים אך לא לגבי בליעה מתבשיל שקבוע ועומד.

טיפת חלב שנפלה על הקדירה מבחוץ

צ"ב ס"ה

"טיפת חלב שנפלה על הקדרה שאצל האש מבחוץ, אם נפלה כנגד התבשיל א"צ אלא ס' כנגד הטיפה שמפעפעת לפנים והוי כאילו נפלה בתבשיל. ואם נפלה במקום הריקן והיא מפעפעת בדופן הקדירה עד סמוך לרוטב כ"כ שאין ס' כנגד הטיפה הרי נאסר אותו מקום וכו".

א. טיפה שנפלה על קדירה, ובישלו בה שנית

הש"ך סק"ז כתב דאם נפלה הטיפה כנגד הרוטב, גם בבישול הבא צריך ס', וטעמו דחיישינן דכפעם הראשונה לא נכנסה לקדירה ורק בפעם השניה תכנס, וכ"פ החכמ"א בכלל מ"ה ס"ב. אמנם הט"ז סק"ד כתב בשם או"ה דקדירה שנתבשל בה מים ונפלה טיפת חלב כנגד המים, ותוך מעל"ע בישלו בה בשר. אפילו לא היה במים ס' שרי, דאי לא עברה בפעם הראשון שוב לא תעבור, ואם עברה אין הקדרה בולעת חזרה אלא לפי שיעור המדומע, הרי דלא חיישינן שבפעם הראשונה לא תכנס הטיפה ובפעם השניה תכנס, וגם דין זה נפסק בחכמ"א שם ס"ג, ובעצם זו סתירה באו"ה עצמו, דבכלל ל"א דין ג' כתב את דינו של הט"ז הנ"ל, ושם בדין ח' כתב את דינו של הש"ך הנ"ל. וראיתי בבית אפרים יו"ד ל"ז ד"ה ומ"מ, דכתב לישב בדבין ג' מיירי בכלי מתכות דווקא, דבזה מ"מ"אם לא יצא בפעם הא' לא יצא, משא"כ בדין ח' דמיירי בכלי חרס (כמו שמפורש שם בדין

ח'). אמנם סתימת האו"ה והאתרוגים שהעתיקוהו לא משמע כן. וצ"ל כמש"כ היד יהודה סק"ט אות ג' דמצד הסברא אמרינן דמסתמא נכנסה הטיפה ואם לא נכנסה לא תכנס עוד, אלא דהיכא דאיסור לפנינו כגון שנכנסה טיפת חלב לתוך קדירת בשר לא סמכינן ע"ז, משא"כ כשכרגע אין שום איסור כגון שנכנסה לתוך קדירה של מים. ובזה תיושב גם הסתירה הנ"ל בחכמ"א.

ובנידון טיפה שנפלה שלא כנגד הרוטב, ולא היה ס' פעמים ס"א, ועירה דרך שם ונאסר התבשיל, כ' החכמ"א כלל מ"ה ס"ה בשם מג"י דמ"מ אם חזר ובישל תבשיל אחר ויש בו ס' פעמים ס"א כנגד הטיפה מותר התבשיל ולא מתמרינן לומר דהתבשיל הראשון נ"נ ואסר את כל הקדירה. ולא הבנתי דבריו, דמה דמתמירים לאסור התבשיל הראשון הוא ע"פ ד' הסוכרים חנ"ג בבלוע, ואם אסרנו את התבשיל הראשון אין בזה תוספת תומרא לאסור גם את התבשיל השני. שו"ר דגם היד יהודה סקמ"ב פליג ע"ז.

ב. בהתירא דע"ש

הש"ך סק"ל כתב דבע"ש דמקילין גם שלא כנגד הרוטב בס', יניח עד שיצטנן ורק אם א"א להמתין יערה בצד האחר. ומוכח דס"ל דבע"ש מקילין רק דלא חיישינן שהתבשיל עלה ונגע בדופן שנאסרה, אבל לא ס"ל דמקילין דל"א חנ"ז

בבלוע, דא"כ היה לו להתיר לערות בצד האחר כיון דל"א חנינ' [וא"כ לפ"ד מהרא"י שהביא הש"ך בסק"ד ולא נהגו להחמיר כלל שמא עלתה רתיחת התבשיל, אין שום נ"מ בין ע"ש לשאר ימים]. אמנם הט"ז בריש סק"ד כ' דבע"ש מקילינן להצריך ס' כנגד הטיפה לחוד, ומוכח דבשעה"ד מקילינן דל"א חנינ' בבלוע. ואזרו לשיטתיהו בס"י צ"ח, דהט"ז שם סק"ח כתב דאין ראייה מטיפת חלב שנפלה

סימן נו

חלב שנשפך ונגע קצהו בקדירה אי בעינן ס' כנגד כל החלב

ציב ס"י בהגיה:

"ואם נשפך חלב או שאר איסור רותח ע"ג קרקע והעמידו עליו קדירה חמה, אם מה שנשפך אינו אצל האש לא הוי רק כלי שני, ולכן הקדירה אסורה דבולע קצת והתבשיל מותר דתתאה גבר".

חלב שגלש על גבי כירה, ונגע אפס קצהו בקדירה בשרית, יש לעיין אי בעינן ששים בבשר כנגד כל שלולית החלב או רק כנגד החלב שנגע בקדירה. והדרכ"ת כאן ס"ק קכ"ט הביא דיש בזה דיעות בין האחרונים, ואף אני אענה חלקי בזה שחנני הי"ת.

א. ג' שיטות אי לח הוי חיבור

כתב החו"ד (צ"ב סק"כ, צ"א סק"ו) ודבר לח אינו חיבור לענין תתאה גבר. ודייק כן מלשון הט"ז כאן סקכ"ה בשם אור"ה שכתב דצריך ס' כנגד מה שיש חלב

בשר, נאסר כל החלב, ואין ראייה מניצוק ששם הנגיעה היא לרגע קלה וקודם שמתפשט הטעם למעלה הרי הוא יורד למטה. ונעל החו"ד קשה מאד ק' הישועות חיים מתוחב כף לתוך קדירה דכל הקדירה אסורה אם אין ס' בקורה לבטל הכף, ומוכח דלח הוי חיבור עכ"פ בכדי להיאסר. והישועות"ח נדחק מאד לישב, וכתב דהחו"ד יורה דכשיש דפנות מסביב מקרי חיבור. אמנם כלפי לאסור את הבשר מורה המשיב דבר לחו"ד אך לא מטעמיה, אלא דס"ל דרק באיסור יבש דלא ידעינן כמה פולט טעון ששים כנגד כל החתיכה משא"כ דבר לח שאין בו ציר זולתי הוא עצמו, מש"ה טעון ס' רק נגד מה שנבלע ולא כנגד מה שרואים שנשאר ולא נבלע, וע"כ בעינן ס' רק כנגד מה שהיה תחת הקדירה ולא ידעינן אי נבלע בקדירה או בקרקע, אך לא כנגד הנשאר עכ"ל. וכשיטה זו כתב גם האג"מ יו"ד ס"י מ"א.

ב. קושיא חמורה מדין מחבת של חלב והנה בס' בדי השולחן צ"ב ס"ח בביאורים ד"ה ובעינן, הקשה קושיא חמורה על המשיב דבר והאג"מ, דמבואר שם ברמ"א דמחבת של חלב שנתון תחת קדירה של בשר, והזיעה עולה ונבלעת בקדירה, בעינן ס' בתבשיל שבקדירה כנגד החלב שבמחבת, והרי החלב שעדיין נמצא במחבת ודאי לא נבלע בתבשיל, ואעפ"כ בעינן ס' כנגדו, וא"כ מוכח דגם בלח משערים לא רק במה שנחסר ונבלע. וקושיא זו קשה גם על החו"ד, שכן אם זיעת הלח מקרי חיבור בכדי לשער כנגד כל הלח, כ"ש שהלח עצמו מקרי חיבור.

וד"ד דבעינן ס' כנגד החלב שבמחבת קשה לכאורה גם על החכמ"א וסיעתו, דבשלמא בעלמא מה שמשערין כנגד כל החלב הוא משום דלא ידעינן כמה חלב נבלע בבשר וכמה בשר יצא ונבלע כנגדו, ולכן לא שייך לשער כמה חלב נשאר דשמא חלקו הוא מבליעות הבשר, אבל בגדון דידן לדברי הרבה פוסקים הויעה רק עולה ולא יורדת חזרה כשיש לה מקום לצאת [כן כתבו היד יהודה והגהות אמרי ברוך על הדגמ"ר צ"ב ס"ח], ואם כן החלב הנשאר במחבת ברור לנו שכולו חלב שלא נבלע בבשר, וא"כ אמאי משערין כנגדו ולא רק כנגד החלב שנחסר. וקושיא זו כבר הקשה הדרכ"ת ס"ק קס"ט בשם ס' שאול בן הלוי, ולא מצא מענה להבין פשו הדבר.

ג. תירוץ אליבא דהחו"ד, ודחייתו ושמעתי לישב דברי החו"ד עפ"ד הפמ"ג משב"ז ר"ס צ"ט שהסתפק אם הא דמשערין כנגד כל החתיכה הוא רק גדר רחוק כיון שלא ידעינן כמה פליט אף שברור לנו שהפליטה רחוקה משיעור זה, או שמא אף אם היינו יודעים לשער כל מאי דנפיק מיניה היינו צריכים לשער כנגד כולו, דכל דבר נותן טעם בפליטתו המועטת עד כדי ששים כמותו. והאג"מ הנ"ל צידד כצד השני, ולפי"ז אפשר לישב דעד כאן לא קאמר החו"ד אלא דחלקי הלח לא נחשבים חיבור זל"ז, אבל כשיוצאת זיעה מכל חלקי הלח חיישינן שיוצאה תמצית הטעם מכל חלקי הלח, ואם רוצים לשער כנגד תמצית הטעם בעינן לשער כנגד כל הכמות של החלב. שו"ד בס' מנחת פרי עמ' נ"א - נ"ב שכתב כן

ביאורים

מהרש"א דהני מילי בכב"ח אבל בשאר איסורים אף בהפסד מועט שרי לפי מה שהעלה הש"ך בסימן צ"ח ס"ק י"ח דבשאר איסורים לא אמרינן חני"ג בבלוע שבכלי במקום הפסד [נהיינו אף בהפסד מועט ואף בכלי חרס וכמו שהוכיח שם בסימן צ"ח בגליון מהרש"א] עכ"ל: * בשעת הדחק וכו'. אבל שלא בשעת הדחק לא סגי בס' כנגד הטיפה כשנפלה במקום הריקן אמנם בס' פעמים ס' מותר אף בזה וכמשי"כ בס"ק קט"ו בשם הש"ך ומכ"מ הקדירה אטורה לבשל בה שנית והיא דבישולו בה שנית והיא גם הבישול השני למטה ממקום נפילת הטיפה לכאורה נראה דתליא בפלוגתא שהבאנו בס"ק קל"ה היכא דנפלה מתחלה כנגד הרוטב ובישול שני היה למטה ממקום נפילת הטיפה דלדעת הש"ך שם דבעי בבישול שני ס' פעמים ס' א"כ בהא דדין ניבעי ג' פעמים ס' כנגד הטיפה שהרי בבישול ראשון נעשה ששים כנגד הטיפה הכלי ועושה עור בלוע נבילה כנגדו עד ששים ולכן אם מערה קדם שנצטנן בעינן בתבשיל ג' פעמים ששים [ושמא אפילו המחין עד שנצטנן יהא אסור מכה המנוגה שהוכיר המחבר בסעיף ו' להיות חושש שעלתה הרתיחה פעם אחת ובלע התבשיל מן האיסור דרק בהיאיל דלעיל שם צדדנו להתיר: כזה ולא להחמיר מכה המנוגה משום שיש סוכרים דכל שנפלה מתחלה כנגד הרוטב לא נאסרה הקדירה כלל משא"כ הכא הרי נפלה שלא כנגד הרוטב] אבל לדעת החולקים שם על הש"ך גם בבישול השני יהא סגי בס' פעמים ס', והנה לכאורה היה נראה דזה נכון רק לדעת הט"ז שהבאנו בס"ק צ"ב בהאי ענינא ע"ש אבל לא לדעת הב"י והש"ך שהבאנו שם דלדעת הב"י והש"ך שם לכו"ע ניבעי ג' פעמים ס' דהאיכא למיחש דקודם שנחפשת לתוך הרוטב נתפשת בדופן ועשה הבלוע שבו נבילה עד ששים כנגדו שהרי לדידהו הא דלא חיישינן להכי בעלמא אף כשנפלה כנגד הרוטב ה"ט משום דאילו נתפשת בכל הכלי הואיל והוא דבר מועט מסתמא נתבטלה בלחלוותיה הבלועה בכלי אבל הכא אינו נראה דליחשב ששים פעמים כנגד הטיפה כדבר מועט והורא חששא היא לדוכתה וצריך ג' פעמים ס' לדידהו אמנם יש לומר דשאני הכא דמיירי בבישול שני האיסור הוא בלוע בכלי ובלא כח הרוטב יש לומר דאינו מתפשת כלל בתוך הכלי [והרי מטעם זה עצמו הוא דכתב התור"ד שדעת האו"ה לחלוק על הש"ך הנ"ל וכדבבאנו בס"ק קל"ה בטעם הראשון שם] וכיון שהרוטב הוא הגורם להתפשתו אין בליעתו לתוך שאר דופן הקדירה ובליעתו לתוך הרוטב שתי בליעות נפרדות אלא היא נבלעת תיכף לתוך הרוטב והכל בליעה אחת ואין שאר הבליעה שבדופן נעשה נבילה. שו"ר שיש לפקפק על דברינו הנ"ל דלטעם השני שהבאנו בס"ק קל"ה שם בביאור דעת החולקים על הש"ך הנ"ל דהוא משום דקרבן לומר שהטיפה נתבטלה ברוטב בבישול הראשון כיון שנפלה כנגד הרוטב [והוא סברת היד יתדה] א"כ בהא דדין שנפלה שלא כנגד הרוטב דליכא למימר הכי כו"ע ידון להש"ך וניבעי ג' פעמים ס', ולדינא יש עוד לעיין בזה. כל זה כתבנו היכא דהיה ס' פעמים ס' בבישול הראשון, אבל במקרה שלא היה ס' פעמים ס' בבישול הראשון דנהגינן לאסור התבשיל לכאורה נאסרה כל הקדירה ע"י שבלעה מהתבשיל ושוב אין להתיר התבשיל השני שאין בתבשיל שבקדירה ששים כנגד כולה אלא שראיחי

ציונים

(ד) ועיין עוד בערוכה"ש שכתב שכתב פשוט בכל חפזות ישראל להחיר בששים כנגד הטיפה אפילו נפלה שלל כנגד הרוטב [כן מוכח בזכוננו, וע"ס נפל בדבריו ע"ש] ואף שלא בשעת הדחק ומשום דקום לן כהסבורים שכל מקום שהטיפה נופלת היא מתפצעת לתוך התבשיל ומתבטלת שם כשם זו ששים, עכ"ל, אמנם מדברי שאר הפוסקים לא משמע להקל כן שלא כנגד הש"ע: (ה) בשם שיעקב דיון דב"ח כה"ק דיון במחלוקת היא שנויה אם כול מבי"ח או רק מדרבנן שולטת החו"ל שם דב"ח ס' ל"ד וכו' אף כששנים בלועים בכלי הו"ל דב"ח דלדעת הפוסקים בש"ד בסימן פ"ו ס"ק י"ח כה"ג לא היו דרך בישול וכו' רק דב"ח ועוד אפשר דהו"ל רק מדרבנן לפי מה שהבאנו בסעיף ז' בציבורים דב"ח נפל חלב וכו' בשם החו"ד דנפל חלב על התיכב שחון לרוטב וידון רק כלל וכו' מדרבנן וכו' כיון שנפלה למעלה מן הרוטב ואסרה ליה לרופן הקדירה משום דחיישא שלל פטפטה למקום הרוטב הו"ל נמי כלל ומותר מה"מ, ועיין: (ו) וכו' ביד יהודה: (ז) ע"ש וכו' בשם הח"ח:

(קמ) כגון (קמא) בערב שבת אפי' שלא כנגד הרוטב אפילו שלא כנגד האש על ידי ס':

ברי השלחן

מפני שהוא שעת הדחק (קמ) כגון בערב שבת. (סח) או בערב יום טוב: (קמא) בערב שבת. ולעיל בס"ק ק"ח כתבנו שיש לו להמתין עד שיצטנן זולת אם קשה לו ההמתנה כגון שלא יספיק לו לחממו קודם השבת (ט) ויש שכחב שאפילו אם יספיק לו לחממו א"צ להמתין עד שיצטנן דאינו כבוד שבת לאכול מאכל שנחתמם אחר שכבר נצטנן [וכל היכא שמערה התבשיל כשהוא עדיין חם (ט) יש לו לערותו מן הצד שכנגד

ביאורים

במניי בכלל ג"ה ס"ק ז' [והובא בדרכי"ח ס"ק קכ"א] שכתב להקל בזה ונתן טעם לזה דכיון דהא דאמרינן התבשיל הראשון הוא תומרא גדולה ורבו המתיירין דק שנהנו לאסור שלא בשעת הדחק א"כ פשיטא דאין להתמיר יתור ולומר בבלוע בכלים חני"ג באיסור כזה עכ"ל וקשה דהרי התבשיל בלע מהאיסור ונעשה נבילה כשהוא עדיין בתוך הקדירה קודם שנבלע בדופנו ומשנעשה נבילה לכאורה נשאר באיסורו אף כשנבלע בדופן הכלי אף למ"ד דבבלוע לא אמרינן חני"ג וצ"ע ובספר יד יתדה מיייתי נמי לדברי המניי וכתב שם

דברברי האו"ה מבודא הפכו ועיינתי באו"ה [בכלל ל"א דין טו] הו"ל אבל אם לא היה ס' בתבשיל ראשון נגד הטיפה אעפ"י שיש ס' בתבשיל שני הרי נאסר כבר הקדירה מהתבשיל ראשון ונ"ג כו'. וכן היכא שנפלה הטיפה על הריקן של קדירה שלא כנגד האש שאנו אוסרין לשם התבשיל אפי' בדיעבד ולא מטעם הטיפה לבד דהא יש ס' בתבשיל נגדה אלא מטעם הקדירה נ"ג ואוסר התבשיל כדפריש א"כ גם התבשיל שני וג' אסור אפילו בדיעבד וכן לעולם כל זמן שהקדירה בת יומא עכ"ל האו"ה ולעני"ד יש לפרש במש"כ דגם התבשיל שני ושלישי אסורים דאין ר"ל משום התבשיל הראשון שנאסר אסור שוב את הקדירה אלא ר"ל דהם אסורים מאותו הטעם שהראשון נאסר אבל לעולם אי אית בהו ס' פעמים ס' כנגד הטיפה מותרים הם וקצת משמע אמנם כן בפירושונו מדהוצרך לומר דלא נאסר מטעם הטיפה לבד ואם התבשיל הראשון שנאסר אסור שוב את הקדירה מאי נפק"מ מאיזה טעם נאסר התבשיל אלא משמע כדפרישונו דבא לומר דהואיל והקדירה נ"ג בבישול הראשון משו"ה גם בבישול שני לא סגי בס' גרידא אלא בעינן ס' פעמים ס' באופן שדברי האו"ה יהיו אדרבא מסייעים לדינו של המניי הנ"ל ומכ"מ אכתי טעמא לא ידענא וכמו שהקשינו לעיל וזלח דנימא דכיון שאיסורו משום מנהג כן נהגו לאסור רק המאכל אבל לא הקדירה שנבשל בחוכה, ועדיין צ"ע, והיכא דהיה שעת הדחק בבישול ראשון והתרונוו אף שבישול השני לא היה שעת הדחק כתב ביד יתדה דאף לדידהו מכיון שהותר התבשיל הראשון אינו חוזר ואוסר התבשיל השני ועפ"ז כתב שם דדין בישול שני הוא כך שאם היה הרוטב למטה ממקום נפילת הטיפה או דין בישול שני כדין בישול ראשון דהרי"ל כאילו נפלה הטיפה עכשיו כנגד הריקן ובעינן ס' פעמים ס' בתבשיל אבל אם הרוטב היה כנגד הטיפה סגי בס' כנגדו עכ"ל וכנראה דס"ל דכיון שהתרונו התבשיל הראשון ולא חששו למה שנעשה נבילה הבליעה שבקדירה אף לגבי הקדירה עצמה אנו תופסים שאין בה איסור יתור מן הטיפה עצמה ולכן סגי בס' כנגדה בבישול שני אם היה כנגד הטיפה אלא דתיקשי לכאורה דא"כ גם כשבישול השני היה למטה ממקום נפילת הטיפה חסגי בס' כנגדה וזלח דנימא כהש"ך שהבאנו בס"ק קל"ה דאף כשבישול הראשון היה כנגד הטיפה צריך ס' פעמים ס' בבישול שני אם היה למטה ממקום הטיפה והרי היד יתדה הוא מהחולקים על הש"ך שמה אמנם היד יתדה אזיל בזה לטעמיה שהבאנו שם בסוף ס"ק הנ"ל וגם לעיל בדבור זה שתולק על הש"ך מטעם דיש לסמוך דמסתמא נכנסה לרוטב ונתבטלה שם כיון שנפלה כנגד הרוטב משא"כ בהא דדין שנפלה שלא כנגד הרוטב דעתו להסכים להחמיר כהש"ך אמנם לפי מה שהבאנו שם מהחוו"ד להקל בנידון דהש"ך משום שבלוע אינו מתפשת אף באותו כלי עצמו בלא רוטב וע"י פעולת הרוטב עליו נמשך הבלוע לתוך הרוטב ומתבטל שם עכ"ל וסברא זו שייפא בעינינו ג"כ להתיר אף שלא כנגד הרוטב בבישול שני ע"י ס' גרידא אמנם לעני"ד מסתבר טפי דאף אם היה בישול השני כנגד מקום נפילת הטיפה בעינן ס' פעמים ס' דאף שהתרונו התבשיל הראשון מפני דחק השעה אכתי לגבי הקדירה עצמה יש לתפוס שנעשה הבליעה שבה נבילה מהטיפה וכפרט דמשכתת לה שהשעת הדחק [והיתיר הבא מתמחן] לא נתחדש עד לאחר שנפלה הטיפה, וכבר פסקנו חני"ג על הבלוע שבדופן ומסתבר דלא פקע פסק זה כי אם לעיני דוחק השעה שהוא רק בתבשיל ולא לגבי הקדירה עצמה, ועדיין צ"ע. עוד יש לחקור היכא שנפלה הטיפה כנגד הריקן בבישול ראשון ולא היה שעת הדחק ועירו התבשיל דרך המקום שנאסר קודם שנצטנן ובאסר התבשיל וגם הקדירה נאסרה מפני שבלעה מהתבשיל [דאילו המחין עד שנצטנן נראה מהאו"ה שלא נאסרה הקדירה וכמשי"כ לעיל] ושוב בישולו בה שנית והיה שעת הדחק מי שרינן ליה לתבשיל השני כיון דבשעת הדחק יש להתיר אפילו אם עירה דרך המקום שנאסר וכמשי"כ

ציונים

(סח) כן משמע בלבוש כסטיף ו' (ט) פירוש חרות כהש"ס לספר הי"ח והוצא גם כסולת למנחה שם: (טו) כ"ל בלות רח"ט:

הגה והכי נכוג (אר"ך). (קמב) * ואם נשפך חלב או שאר איסור רותח * על גבי קרקע

ביאורים

בפנים בסוף ס"ק קל"ח או דלמא שאני הכא שכבר פסקו איסור על הקדירה משעת ביטול הראשון. וצ"ע: * ואם נשפך וכו' והתבשר מותר. מפני שכלי שני אינו מפליט ומבליע לדעת הרמ"א אמנם דעת המהרש"ל הובא בט"ז בסימן ק"ה ס"ק ד' דכלי שני מפליט ומבליע בכלול והסכים אליו הט"ו גופיה שם [וולת במקום הפסד גדול דובר חשוב שאו כתב הט"ו שיש לסמוך על דעת הב"י בסימן ס"ח והרמ"א בסימן ק"ה סעיף ג' (שגם שם כתב הרמ"א כמו בענינו) דכלי שני אינו מפליט ומבליע] והנה גם בשי"ך שם בסימן ק"ה ס"ק ה' כתב להחמיר בכלי שני רק דאיהו כתב שם שמבליע רק כדי קליפה וכו' בהא דידן לכאורה אין נפק"מ מזה דבלא"ה מבליע כדי קליפה לתוך הקדירה כיון שהקדירה רותחת היא אמנם יש לדון דהכא יאסור בכלול אף לדעת הש"ך ובהקדם מש"כ במנ"י בכלל נ"ה ס"ק כ"א בביאור שיטת האו"ם המובא שם בתו"ח דאף דכלי שני אינו מבליע ומפליט מכ"מ היכא והעילאה רותח גמור והתחאה הוא כלי שני לא אמרינן בכה"ג תחאה גבר כיון דמכ"מ אף התחאה לאו צונן גמור הוא אלא בכה"ג העילאה גבר להבליע ולהפליט בכלול עכ"ל המנ"י [והובא כאן בפרי"ג] אמנם דעת הרמ"א כאן אינו כן [וכמו שכבר הזכיר כן בפרי"ג] אלא ס"ל להרמ"א דאף בכה"ג אמרינן תחאה גבר דכלי שני דינו כצונן גמור ומעתה יש לומר דעד כאן לא קאמר הכי הרמ"א אלא לפי דעתו של שכלי שני אינו מבליע כלל דאו שפיר הו"ל כצונן גמור אבל לפי דעת הש"ך דכלי שני מבליע מיהת כדי קליפה לא הו"ל כצונן גמור ושם לפ"ז לא נימא דתחאה גבר שלא יכליע בכלול אלא כיון שהעילאה רותח יגבר העילאה להבליע בכלול.

וצ"ע בזה, ועיין עוד שם בש"ך שלדעתו רק בכלי חרס יש להחמיר בכלי שני שהוא נקל לבלוע אבל בכלי מתכות אף קליפה א"צ בכלי שני וגם המהרש"ל ביש"ש בפרק ד' סימן ל"ח כתב לחלק בין כלי חרס לשאר כלים לענין כלי שני אמנם בשו"ת חת"ס סימן צ"ה [והובא בפ"ח בסימן צ"ד ס"ק ז'] כתב להחמיר שכלי שני בולע בכל הכלים ע"ש, והנה ביש"ש שם כתב שאף לפי דעתו דמחמירין בכלי חרס שבוולע אף בכלי שני מכ"מ לא נחמיר כל כך לאסור כן בצידו זה של הרמ"א כאן ומוכח שם שדעתו כן אף כשהקדירה רותחת ע"ש ובטעם סברתו ביאר ביד יהודה שהוא משום דמיירי שרוב החלב הנשפך נבלע בקרקע וכיון שנשאר רק דבר מועט אינו מחזיק חומו כלל ובכי האי גוונא אין להחמיר בכלי שני עכ"ל אמנם בתו"ד כאן חולק ע"ז וסובר לדעת המחמירים בכלי שני גם בהא דידן יש להחמיר כן ולענין אפילו נימא סברתו היד יהודה היכא והקדירה צוננת היכא והקדירה רותחת קשה לשמוע כן שהרי בדאי שהקדירה מעכבת את החלב מהתקרר [וכעין סברא דידן כתב בחידושי רע"א בסימן צ"ג ד"ה ואם וכו' ע"ש] ולדינא נראה לענין להחמיר לאסור את המאכל ואף בכלי מתכות וולת במקום הפסד שאו שיש להחמיר בכלי חרס, ועיין בהכ"א בכלל נ"ט דין ו' שכתב להכריע כן בעיקר הפלוגתא אם חומו כלי שני נחשב כחם דיש להחמיר כן וולת במקום הפסד, ולענין קדירה צוננת עיין בפנים בסמוך בס"ק קמ"ג: * על גבי קרקע וכו'. והיכא דאיכא אפר מהכירה על גבי קרקע והחלב נשפך דרך שם דנו הפוסקים בזה אם נעשה החלב בכך כנותן טעם לפגם ועיין מזה בפרי"ג במ"ז ובחכ"א ובפ"ח ובדרכי"ח:

ציונים

(שיא) כגרי"א: (שיב) חו"ד: (שיג) מוכרש"ל הובא בע"ז בסימן ק"ה ס"ק ד' וכן מנ"ד הפרי"ח בסימן ס"ח וכן דעת עוד פוסקים שכתבו צניאורים ע"ש: (שיד) פרי"ח שם וכן נראה מדברי החו"א ל"ח סוף סימן י"ב [וע"ע בסימן י"א לוח ס"א]: (שטו) כן

(קמג) * וכעמידו עליו (קמד) קדירה חמה (קמה) * חס

ביאורים

* והעמידו עליו קדירה חמה וכו'. ועיין בפנים שהבאנו בשם החו"ד דלפי דעת הפוסקים דכלי שני מבליע נאסרה הקדירה אפילו אם היא צוננת אמנם לענין התבשיל שבקדירה כתב שם החו"ד בחידושים דלא נאסר מפני שכלי שני אינו מפליט ומבליע כאחד כמש"כ הט"ו בסימן ק"ה ס"ק ד' בשם המהרש"ל והכא נמי צריך להבליע להקדירה ולהפליט ממנה לתוך התבשיל וכלי שני אין עושה כן עכ"ל ועיין בסימן צ"ד סעיף ו' ב"ד"ה קליפה וכו' במש"כ לדון בזה דנראה לענין דלא שייך הכא ה"מ דה"מ דה"מ דסימן ק"ה כיון שהחלב הוא הדבר החם בעצמו ע"ש אמנם מכל מקום נראה להקל בזה לדינא להחמיר התבשיל שיש לצרף לדעת הרמ"א דכלי שני אינו מבליע בכל גוונא את דעת היש"ש שהבאנו בפנים שמחיר אף את הקדירה עצמה כיון שלא נשאר רק חלב מועט והוא מתקרר במהרה וגם את דעת היד יהודה שהבאנו בס"ק קמ"ה שאם הקדירה צוננת התבשיל מותר אפילו אם החלב הוא אצל האש ע"ש, כנלע"ד: * אם מה וכו'

ברי השלחן

שנחבאר עוד מזה: (קמג) והעמידו עליו קדירה חמה וכו' ולכן הקדירה אסורה וכו'. (שטו) אבל אם הקדירה הייתה צוננת אף הקדירה מותרת דהוה ליה כצונן לתוך צונן (שיז). וצריך רק להדיח את תחתית הקדירה, אמנם גם זה הוא רק לדעת הרמ"א שכלי שני אינו מבליע אבל לפי הדיעה שהבאנו בס"ק שבסמוך דחומו של כלי שני מבליע כתב החו"ד דגם בהא דידן נאסרה הקדירה מן החלב [ומכל מקום נראה שיש להקל ולהחמיר התבשיל שבקדירה ואין דנים בזה דין צונן לתוך חם (שיח) לאסור בכלול וכחבנו הטעם לזה בביאורים ע"ש] (שיט) ויש אמנם שחולק על החו"ד וסובר דכיון שנשפך החלב על הקרקע ורובו הרי נבלע בקרקע ולא נשאר רק חלב מועט בעין אין דרכו של דבר מועט חם להחזיק חומו אלא הולך ומתקרר במהרה וכו' אף למאן דמחמיר בכלי שני יודה דכה"ג לא חשיב כחם ולדינא נראה לענין להצריך הגעלה בכלי מתכת ובכלי חרס

דליתיה בהגעלה מותר להשתמש בו (שכ) אחר המתנת מעה לעת, והני מילי בחלב מועט, אבל בחלב מרובה נאסר הכלי חרס ואין להשתמש בו עוד וזולת במקום הפסד שאו יש להמחין מעה לעת (שכא) ולהגעילו שלש פעמים ואו מותר להשתמש בו: (קמד) קדירה חמה וכו' והתבשיל מותר דתחאה גבר, (שכז) והני מילי כגון שהקדירה הוסרה מעל האש אבל כל שהיא עדיין אצל האש ומתחממת ממנו אף התבשיל אסור (שכג) אפילו החלב הוא צונן גמור דבכה"א גוונא לא אמרינן תחאה גבר שהצונן יגבר על החם דחום שאצל האש עדיף טפי (שכד) מפני שהאש אינו מניחו לעילאה להתקרר והיא מחממת שוב גם את התחאה: (קמה) אם מר שנשפך אינו אצל האש וכו' והתבשיל מותר וכו'. (שכה) אבל במקרה שהחלב הנשפך הוא אצל האש הוה ליה גם התחאה חם ונבלע בכולה ומחפשט גם לתוך התבשיל ואוסרתו וכתבו (שכו) כמה פוסקים דבכה"ג אפילו הקדירה ומה שבתוכה צוננים גם כן (שכז) נאסר התבשיל וכדקיימא לן דצונן לתוך חם אסור משום דתחאה גבר (שכח) ויש אמנם שחולק על זה וכתב דלא נאסר התבשיל בכהאי גוונא דלא שייך למימר בזה דתחאה גבר דרק לענין בליעה ופליטה שבין העליון והתחתון יש לומר שנחשבים כשניהם חמים על ידי התגברות התחתון אבל העליון אינו נעשה כחם לענין אוכל או כלי שלמעלה הימנו ולכן מכיון שהקדירה עצמה צוננת היא אינה מחממת את התבשיל שבתוכה אלא כשניהם צוננים דמי והרי זה דומה לתוחב כף חולבת צוננת לתוך רוטב בשרי צונן ששוכן בקדירה חמה שלפי הנראה לא נימא בזה דתחאה גבר לאסור

ציונים

כתב החו"ד כ"ן לדיעה זו: (שטו) ש"ך: (שיז) חכ"א: (שיח) וכעין שכתבו בסמוך בחולת ס"ק קמ"ה בשם כמה פוסקים נחלב שחם עדיין חלב האש ע"ש: (שיט) יש"ש נפרק ז' סו"מ ל"ח וכדצי"ח ביד יחודה צניאורים צניאורים צניאורים ואלו נשפך וכו' ע"ש: (שכ) וכעין שכתב החת"ס בסימן ז"ב [וכוונתו צניאורים צניאורים צניאורים] וכל מה דאיכא למיעבד כדחז"ל עדיין: (שכא) כעין שכתב החת"ס שם וצ"ע מטעם הכיל דכל מה דאיכא למיעבד כדחז"ל עדיין וכו' דעת בטל העיטור המונח צנור בסימן קמ"א דכלי חרס שאינו כן וימו נגעטלו ג' פעמים ודיו: (שכב) ר"ן הובא בח"ח ופרמ"ג וכו"כ כפי"ש הובא בע"ז וכו"ד: (שכג) ש"ך: (שכד) ט"ו בשם היש"ש: (שכה) פוסקים: (שכו) ש"ך ופר"ח ומנ"י וכו"כ [וע"ע נס"כ צ"ח צניאורים צניאורים צניאורים] ועיין מה שכתבו בזה צניאורים מהחו"ד ומכנינת ח"ס: (שכז) יד יחודה: